



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 340/2020-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. júla 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 13/1998 a jeho rozsudkom sp. zn. 13 C 13/1998 z 29. októbra 2015, postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 108/2016 a jeho rozsudkom sp. zn. 5 Co 108/2016 z 15. decembra 2017 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cdo 131/2018 a jeho uznesením sp. zn. 3 Cdo 131/2018 z 25. septembra 2018 a takto

**r o z h o d o l :**

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

## Odôvodnenie:

### I.

#### Vymedzenie napadnutého postupu a rozhodnutí a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. januára 2019 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 13/1998 (ďalej aj „napadnuté konanie okresného súdu“) a jeho rozsudkom sp. zn. 13 C 13/1998 z 29. októbra 2015 (ďalej aj „napadnutý rozsudok okresného súdu“), postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 108/2016 (ďalej aj „napadnuté konanie krajského súdu“) a jeho rozsudkom sp. zn. 5 Co 108/2016 z 15. decembra 2017 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cdo 131/2018 (ďalej aj „napadnuté konanie najvyššieho súdu“) a jeho uznesením sp. zn. 3 Cdo 131/2018 z 25. septembra 2018 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka spolu so svojím manželom podala 12. februára 1998 okresnému súdu žalobu o náhradu škody, ktorá im bola spôsobená žalovanými, a to žalovaným v 1. rade [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], žalovaným v 2. rade obchodnou spoločnosťou [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a žalovaným v 3. rade obchodnou spoločnosťou [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (spolu aj „žalovaní“). Konanie bolo vedené na okresnom súde pod sp. zn. 13 C 13/1998.

3. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 13 C 13/1998 z 8. októbra 2004 konanie na základe čiastočného späťvzatia žaloby v časti zastavil, žalovaným v 1. a 2. rade uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť sťažovateľke a jej manželovi istinu v sume 28 000 Sk spolu s úrokom z omeškania od 26. januára 1998 do zaplatenia vo výške 15 % ročne a žalovaným v 1. a 3. rade uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť sťažovateľke a jej manželovi istinu v sume 435 262 Sk spolu s úrokom z omeškania vo výške 13 % ročne a zároveň žalovaným uložil povinnosť nahradiť trovy konania sťažovateľke a jej manželovi. Vo zvyšnej časti okresný súd žalobu zamietol.

4. Krajský súd uznesením sp. zn. 5 Co 382/05 z 30. mája 2006 zrušil rozsudok okresného súdu sp. zn. 13 C 13/1998 z 8. októbra 2004 a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

5. Následne bola žaloba sťažovateľky a jej manžela napadnutým rozsudkom okresného súdu v celom rozsahu zamietnutá.

6. Sťažovateľka a jej manžel podali proti napadnutému rozsudku odvolanie. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 5 Co 108/2016 z 15. decembra 2017 napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil.

7. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podali sťažovateľka a jej manžel dovolanie, ktoré odôvodnili § 432 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľky a jej manžela odmietol.

8. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti popisuje skutkové okolnosti, ktoré tvorili základ žaloby, ktorú podala aj so svojím manželom proti žalovaným. Sťažovateľka uvádza, že rozsudkom Okresného súdu Poprad sp. zn. 12 C 153/1992 z 9. júla 1992 okresný súd privolil k výpovedi danej manželovi sťažovateľky z nájmu služobného bytu, ktorý sťažovateľka užívala s manželom od roku 1985. Zároveň okresný súd určil povinnosť

vypratáť predmetný byt, a to do 15 dní odo dňa zabezpečenia primeraného náhradného bytu v tej istej lokalite v oblasti [REDACTED]

9. V dôsledku skutočností, že sťažovateľka a jej rodina nemali zabezpečený náhradný byt, resp. poskytnutý náhradný byt mal množstvo nedostatkov, čím sa výrazne znižovala kvalita bývania, musela si rodina sťažovateľky s dvoma maloletými deťmi, kde syn sťažovateľky je ťažko zdravotne postihnutý, zabezpečiť dočasne iné náhradné bývanie, v dôsledku čoho im vznikla škoda, ktorú si uplatnili v napadnutom konaní proti žalovaným.

10. Sťažovateľka poukazuje na skutočnosť, že *„nikto z účastníkov konania nevzal do úvahy, že v nájomnom byte sa nachádza chránená osoba, ktorá má právo, aby jej stav bol bratý v úvahu“*. Žalovaní vyvíjali na sťažovateľku a jej rodinu nátlak, keď jej onámili, že do nájomného bytu (ktorý bol zabezpečený žalovanými, pozn.) bude pozastavená dodávka energií, čo sa nakoniec aj uskutočnilo.

11. V dôsledku popísaných skutočností si musela sťažovateľka s jej rodinou v priebehu *„niekoľkých hodín“* prenajať bývanie v Kežmarku za 900 Sk denne. Žalovaní sa snažili sťažovateľku a jej manžela *„zdiskreditovať“* tvrdeniami, že sú rozvedení, čo nie je pravda, keď následne sťažovateľka v ústavnej sťažnosti popisuje, že z dôvodu zdravotného postihnutia syna museli žiť v určitých obdobiach ako rodina oddelene.

12. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti zdôrazňuje, že okresný súd sa v napadnutom konaní v priebehu rokov 1998 až 2004 vysporiadal so všetkými dôkazmi, vykonal výsluch všetkých osôb, ktoré boli zodpovedné za daný stav, v ktorom sa ako nájomníci nechtiac ocitli, a konštatoval, že bola preukázaná príčinná súvislosť medzi preukázanou spôsobenou škodou a konaním žalovaných.

13. Sťažovateľka namieta, že následne po vrátení veci krajským súdom na ďalšie konanie okresný súd žalobu zamietol. V tomto kontexte sťažovateľka uvádza: *„Po dvadsiatich rokoch máme za sebou dve protichodné rozhodnutia. V prvom rozhodnutí sa v roku 2004 súd jednoznačne a postupne vysporiadal so všetkými žalobnými návrhmi.“*

*Druhé sú rozhodnutia, ktoré mi kladú za vinu, že som nepreukázala príčinnú súvislosť medzi spôsobenou škodou a konaním žalovaných.“*

14. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti cituje viaceré rozhodnutia ústavného súdu a poukazuje na sktutočnosť, že v zmysle judikatúry ústavného súdu sú všeobecné súdy povinné rozhodovať v obdobných veciach rovnako a tým zachovávať právnu istotu a predvídateľnosť práva.

15. Následne sťažovateľka argumentuje už len vo vzťahu k namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu, keď uvádza, že tento žiadnym spôsobom svoje rozhodnutie neodôvodnil, len sa stotožnil so závermi napadnutého rozsudku krajského súdu. V tejto súvislosti sťažovateľka uvádza, že ... *Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom rozsudku (správne „vo svojom uznesení“, pozn.) zo dňa 25. 09. 2018 sp. zn. 3 Cdo 131/2018 zamlčal konkrétne, vecne a právne významné, argumenty a námietky sťažovateľky, pričom Najvyšší súd... sa s nimi nevyrovnal a vôbec sa nevyjadril, prečo odmietol argumenty a námietky sťažovateľky...“.*

16. K namietanému porušeniu jej základného práva na prerokovanie veci zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sťažovateľka cituje viaceré rozhodnutia ústavného súdu a uvádza, že žaloba bola podaná v roku 1998 a že až po viac ako dvadsiatich rokoch trvania tohto súdneho konania zákonný sudca dospel k záveru, že nebola preukázaná príčinná súvislosť medzi škodou a konaním žalovaných.

17. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie vo veci samej nálezom rozhodol:

*„1. Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 13C/13/1998, postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 5Co/108/2016, a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. 3 Cdo 131/2018 porušené bolo.“*

2. Základné právo sťažovateľa na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 13C/13/1998, postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 5Co/108/2016, a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. 3 Cdo 131/2018 porušené bolo.

3. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 131/2018 zo dňa 25.09.2018 sa zrušuje.

4. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn.: 5Co/108/2016-1269 zo dňa 15.12.2017 sa zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

5. Rozsudok Okresného súdu Bratislava I sp. zn.: 13C/13/1998-1188 zo dňa 29.10.2015 sa zrušuje a vec vracia Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie.

6. Ústavný súd SR priznáva sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie vo výške 20.000. Eur od Najvyššieho súdu, ktoré je tento súd povinný sťažovateľovi zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

18. Vec bola pôvodne pridelená sudkyňi spravodajkyňi Ivete Macejkovej, ktorej funkčné obdobie sudkyne ústavného súdu skončilo 16. februára 2019. V súlade s čl. X bodom 5 písm. b) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 bola vec 17. októbra 2019 pridelená sudcovi spravodajcovi Milošovi Maďarovi a v zmysle čl. II bodu 3 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 v znení dodatku č. 1 bola prejednaná v prvom senáte ústavného súdu v zložení Jana Baricová – predsedníčka senátu, Rastislav Kaššák a Miloš Maďar.

## II.

### Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

19. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

20. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

21. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

22. Podľa § 20 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení v znení účinnom v čase podania ústavnej sťažnosti (ďalej len „zákon č. 38/1993 Z. z.“) návrh na začatie konania sa Ústavnému súde podával písomne. Návrh musel obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musel podpísať navrhovateľ (navrhovatelia) alebo jeho (ich) zástupca.

23. Podľa čl. 20 ods. 3 zákona č. 38/1993 Z. z. ústavný súd bol viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone.

24. Podľa čl. 50 ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. sťažnosť okrem všeobecných náležitostí uvedených v § 20 musela obsahovať označenie,

- a) ktoré základné práva alebo slobody sa podľa tvrdenia sťažovateľa porušili,
- b) právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým sa porušili základné práva alebo slobody,

c) proti komu sťažnosť smeruje.

25. Podľa § 34 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak je navrhovateľ advokátom, nemusí byť v konaní zastúpený.

26. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

27. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

28. Podľa § 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť musí okrem všeobecných náležitostí návrhu na začatie konania podľa § 43 obsahovať

- a) označenie toho, kto podľa sťažovateľa porušil jeho základné práva a slobody,
- b) označenie právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým podľa sťažovateľa boli porušené jeho základné práva a slobody,
- c) označenie základných práv a slobôd, ktorých porušenie sťažovateľ tvrdí,
- d) konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd.

29. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

30. Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

31. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

32. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

### **III.**

#### **Posúdenie vecí ústavným súdom**

33. Ústavný súd zdôrazňuje, že v ústave a v zákone o ústavnom súde má presne definované právomoci, uplatnenie ktorých je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 43 ods. 1 a § 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Až na výnimky, je pritom ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania (§ 45 zákona o ústavnom súde).

34. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka napriek skutočnosti, že je advokátka, podala ústavnému súdu ústavnú sťažnosť, v ktorej absentuje ústavnoprávna argumentácia, relevantné námietky a predovšetkým prezentovanie súvislostí týkajúcich sa porušenia označených práv vo vzťahu k ňou označenému postupu okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu.

35. Ústavný súd súčasne poukazuje na neurčitosť petitu ústavnej sťažnosti, pretože sťažovateľka jednoznačne neoznačila rozhodnutia všeobecných súdov, ktorými podľa názoru sťažovateľky došlo k porušeniu jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy (a rovnako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru). Taktiež v petite ústavnej sťažnosti absentuje požiadavka vysloviť porušenie jej práva

na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd, vychádzajúc z obsahu ústavnej s'ťažnosti, ustálil predmet konania pred ústavným súdom tak, ako je uvedené v záhlaví tohto rozhodnutia.

### **III.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 13/1998 a napadnutým rozsudkom okresného súdu**

36. V súvislosti s namietaným porušením základných práv s'ťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 13/1998 a napadnutým rozsudkom okresného súdu ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého má s'ťažovateľ právo domáhať sa ochrany základného práva pred ústavným súdom iba v prípade, ak mu túto ochranu nemôže poskytnúť iný súd.

37. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej s'ťažnosti zistí, že s'ťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť (a aj domáhal) využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto ústavnú s'ťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07). Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o ústavnej s'ťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

38. Z obsahu ústavnej s'ťažnosti a jej príloh vyplýva, že napadnutý rozsudok okresného súdu bol predmetom prieskumu zo strany krajského súdu na základe odvolania podaného s'ťažovateľkou a jej manželom, o ktorom krajský súd rozhodol napadnutým

rozsudkom. Z toho dôvodu je vylúčený ústavný prieskum vo vzťahu k napadnutému rozsudku okresného súdu, keďže v danom prípade existoval „iný súd“, na ktorý poukazuje čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd totiž nie je oprávnený poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ mohol domôcť ochrany v konaní pred všeobecným súdom vlastnými, dovolenými a zákonom ustanovenými procesnými úkonmi (I. ÚS 161/02, I. ÚS 79/07).

39. Na základe uvedeného ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti z dôvodu nedostatku svojej právomoci podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

### **III.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 108/2016 a napadnutým rozsudkom krajského súdu**

40. Ústavný súd konštatuje, že vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu sa v celom odôvodnení ústavnej sťažnosti nenachádza čo i len jediná dostatočne konkrétna a určitá ústavnoprávne relevantná námietka, ktorá by mala svedčať v prospech záveru o porušení označených práv sťažovateľky. Obsahom ústavnej sťažnosti je predovšetkým popis skutkových okolností a námietka „*existencie dvoch protichodných rozhodnutí*“ okresného súdu v napadnutom konaní. Argumentácia obsiahnutá v ústavnej sťažnosti, ktorá smeruje proti záverom všeobecných súdov, musí mať nevyhnutné prepojenie na základné práva a slobody sťažovateľov, a to nielen na úrovni návrhu na rozhodnutie vo veci samej, ale aj v rovine odôvodnenia ústavnej sťažnosti, čo v prípade ústavnej sťažnosti sťažovateľky absentuje. Skutočnosť, že sa sťažovateľka s názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, II. ÚS 75/08) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

41. Ústavný súd už v minulosti poukázal na skutočnosť, že podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom. Aj v tomto ohľade naďalej zostáva v platnosti zásada „*vigilantibus iura scripta sunt*“, t. j. bdelym patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé, ako je tomu v preskúmanom prípade, keď sťažovateľka je sama advokátkou. Tieto závery sú *mutatis matundis* aktuálne aj vo vzťahu k prejednávanej veci, v ktorej ako sťažovateľka vystupuje advokátka, a na ich obsahu ústavný súd trvá.

42. Pretože ústavná sťažnosť vrátane jej doplnení neobsahuje v tejto časti náležitosti, ktoré na uplatnenie právomoci ústavného súdu ustanovuje ústava a zákon o ústavnom súde, a to relevantné odôvodnenie ako východiskový rámec ústavnej sťažnosti obsahovo korešpondujúce s návrhom na rozhodnutie vo veci samej, ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

43. Nad rámec uvedeného ústavný súd v okolnostiach prejednávanej veci konštatuje, že s prihliadnutím na skutočnosť, že sťažovateľka vníma preskúmanú vec citlivo ako matka ťažko telesne postihnutého dieťaťa, ktoré bolo v rozhodnom čase maloleté, preskúmal napadnuté rozhodnutie krajského súdu aj vecne a uzatvára, že nevzhliadol nič, čo by signalizovalo možnosť porušenia sťažovateľkiných označených práv postupom a napadnutým rozsudkom krajského súdu.

44. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku okresného súdu vyplýva, že sťažovateľka a jej manžel nepreukázali vznik škody, ktorej náhradu si v napadnutom konaní uplatňovali. Okresný súd poukázal predovšetkým na skutočnosť, že žalovaní zabezpečili sťažovateľke a jej rodine náhradný byt, a to dvojizbový byt I. kategórie v Penzióne [REDACTED] ktorý sa nachádzal v [REDACTED]. V konaní bolo znaleckým posudkom [REDACTED] vypracovaným [REDACTED], preukázané, že išlo o primeraný náhradný byt v tej istej lokalite [REDACTED], a teda, že splňal podmienky bytovej náhrady dané § 712 ods. 2 Občianskeho zákonníka, platného a účinného v čase vydania rozsudku Okresného súdu Poprad sp. zn. 12 C 153/1992 z 9. júla 1992.

45. Okresný súd v napadnutom rozsudku poukázal na skutočnosť, že v konaní bolo žalovanými preukázané, že k odpojeniu energií v tomto náhradnom byte došlo výlučne v dôsledku konania sťažovateľky a jej manžela, ktorí ako nájomcovia a užívatelia bytu neuhrádzali nájomné v zmluvne dohodnutej výške. Pokiaľ teda sťažovateľka a jej manžel opakovane odmietali ponuku náhradného bytu v penzióne [REDACTED] bez preukázania dôvodov, že byt nie je primeraným náhradným bytom a pokiaľ tento sa stal neobývatel'ný odpojením od energií v dôsledku neplatenia nájomného, je zrejmé, že sťažovateľke a jej manželovi, tak ako to uviedol okresný súd, nevznikla škoda súvisiaca s údajnou potrebou zabezpečenia si iného vhodného bývania.

46. Pokiaľ teda krajský súd potvrdil napadnutý rozsudok okresného súdu, a to na základe uvedených skutočností, ústavný súd konštatuje, že aj v prípade neodmietnutia ústavnej sťažnosti v tejto časti pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí, by existoval iný dôvod na jej odmietnutie a to ako zjavne neopodstatnenej.

**III. 3 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cdo 131/2018 a napadnutým uznesením najvyššieho súdu**

47. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta, že najvyšší súd porušil jej označené práva v dôsledku skutočnosti nedostatočného odôvodnenia napadnutého uznesenia,

keď nie je zrejmé, z akých právnych dôvodov a argumentov vychádzal, s ktorými sa stotožnil, ktoré neprijal a prečo.

48. Vzhľadom na to, že napadnutým uznesením najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľky, ústavný súd poukazuje na svoj ustálený právny názor, v zmysle ktorého otázka posúdenia, či sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí v zásade do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd.

49. Pravidlá týkajúce sa prípustnosti dovolania majú za cieľ zaistiť riadny výkon spravodlivosti a zvlášť rešpektovať princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím (napr. I. ÚS 4/00; vec Pérez De Rada Cavanilles c. Španielsko, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 28. 10. 1998).

50. Poukazujúc na uvedené, ústavný súd ozrejmuje, že jeho úlohou bolo zistiť, či právny názor, na základe ktorého najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľky, bol najvyšším súdom aplikovaný ústavne akceptovateľným spôsobom v súlade s namietaným porušením označených článkov ústavy a dohovoru.

51. Sťažovateľka a jej manžel podané dovolanie odôvodnili poukázaním na § 432 ods. 1 CSP, a teda, že napadnutý rozsudok krajského súdu spočíva na nesprávnom právnom právnom posúdení veci. Sťažovateľka v podanom dovolaní uviedla, že napadnutý rozsudok krajského súdu je zmätočný, obsahujúci viacero dohadov a domienok. V konaní bolo podľa jej názoru jednoznačne preukázané nedostatočné poskytovanie služieb spojených s užívaním bytu zo strany žalovaných a vznik škody. Poukázala na viaceré rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky.

52. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu je zrejmé, že tento dospel k záveru, že sťažovateľka a jej manžel uplatnené dovolacie dôvody nevymedzili spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam § 432 až § 435 CSP. V tejto súvislosti najvyšší súd v bode 14 napadnutého uznesenia uviedol: *«V prípade dovolacieho dôvodu (a zároveň dôvodu prípustnosti dovolania) spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení veci je dovolateľ povinný dovolací dôvod vymedziť tvrdením nesprávneho právneho posúdenia takej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a pri ktorej riešení sa odvolací súd buď odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Dovolateľ je teda povinný jednak sformulovať právnu otázku, ktorá bola pre rozhodnutie odvolacieho súdu (predstavujúce primárny predmet prieskumu v dovolacom konaní) rozhodujúcou a okrem toho v dovolaní jednoznačne uviesť i to, v čom vidí prípustnosť dovolania, t.j. ktorý z predpokladov uvedených v § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ C.s.p. podľa neho zakladá prípustnosť tohto mimoriadneho opravného prostriedku. Kým u podradenia právnej otázky pod niektorú zo skutkových podstát z ustanovenia § 421 C.s.p. dovolateľovi nepôjde vytknúť, ak sa v tomto smere „netrafi“ (napr. preto, že pri podávaní dovolania vychádza z presvedčenia o neriešení právnej otázky dovolacím súdom, hoci táto už riešená je, a to buď ustáleným spôsobom odchylným od riešenia ponúkaného odvolacím súdom alebo rozdielne), od požiadavky na sformulovanie právnej otázky (prinajmenšom tak, aby bolo zrejmé, v čom má byť právne posúdenie veci odvolacím súdom nesprávnym) ustupovať nejde.»*

53. Vzhľadom na uvedené pokiaľ sťažovateľka v podanom dovolaní nevymedzila primárny predmet prieskumu v dovolacom konaní, a teda právnu otázku, ktorá bola pre rozhodnutie odvolacieho súdu rozhodujúcou a na základe uvedeného najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľky, ústavný súd konštatuje, že nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu pri rozhodovaní o dovolaní sťažovateľky nemajúci oporu v zákone. Podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd ústavne akceptovateľným spôsobom ozrejmil, z akého dôvodu dovolanie sťažovateľky odmietol.

54. Právny názor najvyššieho súdu nemožno považovať za arbitrárny, svojvoľný a jeho rozhodnutie za také, ktoré by bolo založené na takom výklade ustanovení Civilného sporového poriadku upravujúcich postup súdu v dovolacom konaní, ktorý by popieral ich účel a zmysel.

55. Keďže v danom prípade bolo jednoznačne preukázané, že niet žiadnej spojitosti medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a namietaným porušením základných práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy ani práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

**III.4 K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 13/1998, postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 108/2016 a postupom najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 131/2018**

56. Po preštudovaní obsahu ústavnej sťažnosti ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka v nej, okrem citovania judikatúry súvisiacej s právom na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, jednou vetou poukázala na skutočnosť, že zákonnému sudcovi trvalo dvadsať rokov, aby dospel k záveru o nepreukázaní príčinej súvislosti medzi škodou a konaním žalovaných.

57. Takáto argumentácia, vedená výlučne vo všeobecnej rovine, nezodpovedá požiadavke v zmysle § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde a nezodpovedá ani požiadavke v zmysle § 20 ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z., v zmysle ktorého musí ústavná sťažnosť okrem iného obsahovať konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd, resp. musí obsahovať odôvodnenie návrhu. Uvedené zakladá dôvod na odmietnutie ústavnej sťažnosti sťažovateľky v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí.

58. O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie. V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

59. Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže napokon vyplývať aj z toho, že porušenie uvedených práv sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy označený všeobecný súd meritorne rozhodol pred jej podaním, a preto už k namietanému porušovaniu týchto práv nečinnosťou tohto súdu v čase doručenia ústavnej sťažnosti nemohlo dochádzať (m. m. II. ÚS 133/2019).

60. Ústavný súd dopytom na okresnom súde zistil, že napadnuté konanie sa skončilo rozsudkom okresného súdu sp. zn. 13 C 13/1998 z 29. októbra 2015, ktorý nadobudol právoplatnosť v spojení s napadnutým rozsudkom krajského súdu 5. februára 2018. Konanie na najvyššom súde vedené pod sp. zn. 3 Cdo 131/2018 sa skončilo vydaním napadnutého uznesenia, ktoré nadobudlo právoplatnosť 12. novembra 2018.

61. Ústavný súd konštatuje, že v čase podania ústavnej sťažnosti bolo už napadnuté konanie okresného súdu, krajského súdu aj najvyššieho súdu právoplatne skončené.

62. Vzhľadom na uvedené existuje aj ďalší dôvod na odmietnutie ústavnej sťažnosti v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

63. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti sa ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľky uvedenými v petite jej ústavnej sťažnosti nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody podľa ústavy, alebo ľudského práva alebo základnej slobody podľa kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy, k čomu v tomto prípade nedošlo.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. júla 2020

Jana Baricová  
predsedníčka senátu